

Διεθνές
Φεστιβάλ
Βυζαντινής
Μουσικής

**ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ
ΓΙΟΡΤΕΣ 2017**

1-5 Νοεμβρίου

Συνδιοργάνωση:

Δήμος Περιστερίου - Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος

Τόπος διεξαγωγής:

ΘΕΑΤΡΟ ΠΟΛΙΤΩΝ - Μονής Δαμάστας & Παπαρηγοπούλου Περιστερί

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Χαιρετισμός Δημάρχου Περιστερίου κ. Ανδρέα Παχατουρίδη
2. Χαιρετισμός Προέδρου Ομοσπονδίας κ. Κωνσταντίνου Πολίτη
3. Το Ιστορικό της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος
4. Η πρωτοβουλία για την εγγραφή της Ψαλτικής Τέχνης στον Διεθνή Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO
5. Αποστολή και στόχοι του Φεστιβάλ Βυζαντινής Μουσικής «BYZANTINES ΓΙΟΡΤΕΣ 2017»
6. Σχεδιασμός και Πρόγραμμα του ΦΕΣΤΙΒΑΛ
7. **Πρώτη Μέρα, Τετάρτη 1 Νοεμβρίου 2017:**
Ειδική Εκδήλωση παρουσίασης της πρωτοβουλίας της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος για την διεθνή αναγνώριση της Ψαλτικής Τέχνης.
8. **Δεύτερη Μέρα Πέμπτη 2 Νοεμβρίου 2017:**
  - i. **ΠΡΩΙ:** Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα: "Η διδασκαλία της Ψαλτικής Τέχνης στις μικρές ηλικίες".
  - ii. **ΑΠΟΓΕΥΜΑ:** Αφιέρωμα στα 150 χρόνια από τη γέννηση του Αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης.
9. **Τρίτη Μέρα, Παρασκευή 3 Νοεμβρίου 2017:**
Τιμητική Εκδήλωση - Ιωβηλαίο κ. ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΑΛΙΑΔΩΡΟΥ, Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως - Πρώην Προέδρου της Ομοσπονδίας.
10. **Τέταρτη Ημέρα, Σάββατο 4 Οκτωβρίου 2017:**
Εκδήλωση Μνήμης για τον Θρασύβουλο Στανίτσα, Άρχοντα Πρωτοψάλτη της ΜΤΧΕ. Βράβευση κ. Δημοσθένη Παϊκόπουλου, Άρχοντος Μουσικοδιδασκάλου ΜΤΧΕ
11. **Πέμπτη Ημέρα, Κυριακή 5 Οκτωβρίου 2017:**
Συναυλία της ΜΙΚΡΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ της ΟΜΣΙΕ υπό τη Διεύθυνση του Άρχοντα Πρωτοψάλτη κ. ΦΩΤΙΟΥ ΚΕΤΣΕΤΖΗ.

Στην φιλόξενη και φιλόξενη πόλη μας, βρίσκουν στέγη, αρωγή και στήριξη όλες οι δράσεις που κυοφορούν μορφές και εκφράσεις πολιτισμού. Διότι άλλωστε το όνομα της πόλης μας, «Περιστερί», είναι από μόνο του συνυφασμένο με την αυθεντική προσωποποίηση Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Όπως είναι και σύμβολο ενωτικό, με ενσωματωμένες τις έννοιες της ειρήνης, της αδελφοσύνης, της ηθικής διαύγειας και αρετής.

Το «ως λευκή περιστέρα», καθόλου τυχαία, είναι εκείνο που πέραν παντός άλλου, αναπαριστά την διεισδυτικότερη και πιο αξιόπιστη εικόνα, ψυχής και εσωτερικότητας αμόλυντης, καθάριας και γάργαρης. Για όλα αυτά, στο Περιστερί λοιπόν και στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Βυζαντινής Μουσικής, το οποίο ακουμπάει και ανασύρει στην επιφάνεια περίτεχνα κομμάτια Ελληνικής ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, καθώς και πληθωρικής, ιστορικής, μουσικής παρακαταθήκης, φιλοξενούμε και αγκαλιάζουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις Βυζαντινές Γιορτές 2017 στο Θέατρο Πολιτών της πόλης μας, από **1 έως 5 Νοεμβρίου 2017**.

Μια εκδήλωση μουσικής, ιστορικής και ψαλτικής τέχνης, με στοιχεία προβολής του πνεύματος και της πλούσιας Βυζαντινής πολιτισμικής δεξαμενής, λαμβάνει χώρα και εκτυλίσσεται σε έναν άκρως προσεγμένο χώρο τέχνης, πνεύματος, θεάματος και πολιτισμού. Τον οποίο και εμείς εδώ στο Περιστερί, την πόλη των ονείρων μας, με ξέχωρη φροντίδα και αγάπη προς όλους τους εντός, αλλά και εκτός πόλης συμπολίτες μας, επινοήσαμε. Για ομότιμες εκδηλώσεις, σε αξια και σημασία ανάλογες, με την αφιερωμένη στη Βυζαντινή μουσική και όλους όσους την υπηρετούν, την εκπροσωπούν και την προάγουν.

*Ανδρέας Παχατουρίδης
Δήμαρχος Περιστερίου*

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή σας καλωσορίζουμε στο Φεστιβάλ «BYZANTINES ΓΙΟΡΤΕΣ 2017» που συνδιοργανώνει ο Δήμος Περιστερίου με την Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος.

Η **Τετάρτη 1η Νοεμβρίου 2017**, εορτή των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, θα σηματοδοτεί εφεξής «**μεγάλη μέρα**» για τη Βυζαντινή Μουσική, τη μεγάλη μουσική παρακαταθήκη των Ελλήνων, ως ορόσημο του ωραίου και «**μεγάλου ταξιδιού**» της με προορισμό την **UNESCO**. Ο Δήμος Περιστερίου, η μεγαλύτερη «εστία» άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Αττικής, πρωτοπορεί υποστηρίζοντας και συνδιοργανώνοντας από κοινού με την **Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος (ΟΜ.Σ.Ι.Ε.)** μια μεγάλη γιορτή ως εκκίνηση αυτής της προσπάθειας και τη συνδυάζει με ένα μεγάλο Φεστιβάλ, υπό την επωνυμία «**BYZANTINES ΓΙΟΡΤΕΣ 2017**».

Στις πέντε ημέρες, από **1 έως 5 Νοεμβρίου**, στο **ΘΕΑΤΡΟ ΠΟΛΙΤΩΝ** φιλοξενούνται Συναυλίες με τη συμμετοχή διακεκριμένων Χορωδιών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, Ειδικά αφιερώματα για τους σκαπανείς του χώρου της Ψαλτικής, Επιστημονικά δρώμενα και βραβεύσεις επιφανών εκπροσώπων της εκκλησίας και της ιερής τέχνης του Δαμασκνού, όπως είναι γνωστή η Βυζαντινή μουσική στους... «γνωρίζοντες».

Το «πάλλευκο» περιστέρι, σύμβολο του Δήμου Περιστερίου αλλά και διεθνές σύμβολο της ειρήνης και της αδελφοσύνης των λαών, συναντά το Ιερό περιστέρι της παράδοσης, κορυφαία ενσάρκωση του Θεού Λόγου, σε ένα καινοτόμο Φεστιβάλ, αποστολή του οποίου είναι η συμβολή στη διάχυση των αρχών, των γνώσεων και της καλλιτεχνικής αξίας της ψαλτικής κοινότητας σε όσο το δυνατό ευρύτερο κοινωνικό φάσμα, που να απλώνεται σε όλες τις ηλικίες και τα κοινωνικά στρώματα. Επιδίωξή μας είναι η εμπέδωση της αξίας της Ψαλτικής Τέχνης για τον άνθρωπο και η συνεπακόλουθη υπόμνηση προς την πολιτεία και τους θεσμούς σχετικά με την υποχρέωση τους να την αναγνωρίζουν ως κορυφαία πνευματική παρακαταθήκη του Ελληνικού Έθνους αλλά και του παγκόσμιου πολιτισμού.

Η ψαλτική τέχνη αγγίζει τις πιο εσωτερικές και πολύτιμες χορδές της ψυχής μας, ανασύρει στην επιφάνεια περίτεχνα την ελληνικότητά μας ως πεμπουσία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, καθώς αποτελεί την πιο πληθωρική και ιστορική μουσική παρακαταθήκη του γένους, γι αυτό με τιμή και συγκίνηση σας καλωσορίζουμε στις «**Βυζαντινές Γιορτές 2017**».

Καλή σας ακρόαση!

*Κωνσταντίνος Δ. Πολίτης
Πρόεδρος ΟΜ.Σ.Ι.Ε.*

Η πρωτοβουλία της ΟΜΣΙΕ για την εγγραφή της Ψαλτικής Τέχνης στον Διεθνή Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO

Αγαπητοί φίλοι,

Το ακόλουθο "ιστορικό" κείμενο αποτελεί μέρος του επίσημου Δελτίου του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού, με το οποίο καταχωρήθηκε η Ψαλτική Τέχνη (Βυζαντινή Μουσική) στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και συντάχθηκε με τη μέριμνα του Καθηγητή Πανεπιστημίου **κ. Αντωνίου Αλυγιζάκη**. Η συμμετοχή της Ψαλτικής Τέχνης στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς αποτελεί, ουσιαστικά, την πρώτη επίσημη αναγνώρισή της από το Ελληνικό Κράτος. **Την Τετάρτη 1 Νοεμβρίου 2017, ημέρα έναρξης του Φεστιβάλ "BYZANTINES GIORTES" η Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροψαλτών Ελλάδος εγκαινιάζει μια διεθνή καμπάνια - πρωτοβουλία της για την υποβολή αιτήματος προκειμένου η Ψαλτική Τέχνη να αναγνωριστεί διεθνώς και να συμπεριληφθεί στον ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟ Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.** Σας καλωσορίζουμε

στο πρώτο μέρος του εγχειρήματος που αφορά στη **σύνταξη Ψηφίσματος υποστήριξης της υποψηφιότητας** και προσβλέπουμε στην ενεργό υποστήριξή σας.

Με τιμή,

Φώτιος Γιαννακάκης

Άρχων Πρωτοψάλτης Αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως - Β' Γενικός Γραμματέας ΟΜΣΙΕ

ΑΪΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΪΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΑΪΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ (ΑΠΚ)

I. Σύντομη παρουσίαση του στοιχείου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΑΠΚ)

1. Όνομα: Ψαλτική. Άλλη/-ες ονομασία/-ες: Βυζαντινή Μουσική, Ψαλμωδία, υμνωδία, καλοφωνία, ψαλτική τέχνη

2. Ταυτότητα: Η μνημοτεχνική απόδοση των μελωδιών στις εκκλησιαστικές ακολουθίες (συντελεστές, λειτουργικό Τυπικό, σχεδιασμός μουσικών δρωμένων, εξοπλισμός βιβλίων, εκπαίδευση) και τα χαρακτηριστικά πολιτιστικά στοιχεία και ιδιώματά της.

3. Πεδίο ΑΠΚ

• Προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις Το θεμελιώδες αντικείμενο της ψαλτικής δεσμεύεται από συγκεκριμένες πολυεπίπεδες τεχνικές και θεωρητικές γνώσεις που παρέχονται, αποκλειστικά, στο χώρο των εκκλησιαστικών σκηνικών τελετουργιών. Οι συνιστώσες αυτές απαιτούν μακροχρόνιες σπουδές και συστηματικές ασκήσεις στους εκκλησιαστικούς χορούς, όπου οι εκπαιδευόμενοι εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες βαθμίδες και ειδικότητες (Αναγνώστης, Κανονάρχης, Βοηθός, Δομέστικος, Λαμπαδάριος, Πρωτοψάλτης). Έτσι οι γνώσεις της ψαλτικής μεταβιβάζονται από τους παλαιότερους στους νεότερους προφορικά. Μνημοτεχνικές, επίσης, πρακτικές μέθοδοι και μελοποιημένες άσημες φράσεις ή λέξεις ή ακόμη στιχογραφήματα συνοψίζουν τις βασικές πρακτικές γνώσεις (ερμηνείες, άνανες, νεανές, νανά, άγια κ.λπ.).

• Οι λειτουργικές τέχνες ως αυτοπροσδιοριστικά πολιτισμικά μέσα Η ψαλτική σε συνδυασμό με την εκκλησιαστική ποίηση (ψαλμούς, ύμνους), είναι η κατ' εξοχήν λειτουργική τέχνη στο πλαίσιο των ιερών ακολουθιών στους Ορθοδόξους Ναούς. Χρησιμοποιείται σε μεγάλο αριθμό σταθερών εορτών, τελετών και ιεροπραξιών κατά τη διάρκεια του έτους, τις οποίες καλύπτει σε υψηλό ποσοστό και με διαφορετικό ρεπερτόριο για κάθε μία από αυτές. Η δυνατή αυτή κοινωνική έκφραση, με τα πρωτότυπα λειτουργικά στοιχεία της, τον απαραίτητο λυρισμό και τα ποικίλα πολιτισμικά και αυτοπροσδιοριστικά μέσα: γλώσσα, ποίηση, μουσική, ρυθμός, κίνηση, άμφια κ.ά., επαληθεύεται άμεσα, αν ληφθεί υπόψη η αθρόα συμμετοχή του λαού στις λειτουργικές πράξεις. Αυτή ακριβώς είναι και η σημασία του εκκλησιαστικού όρου λειτουργία (λήϊτος-έργο = έργο λαού).

• Γνώσεις και πρακτικές που αφορούν την προφορική και γραπτή παράδοση της ψαλτικής τέχνης Η επιτυχία του έργου της ψαλτικής είναι συνυφασμένη με την πολύχρονη θήτευση των ψαλτών στην ιεραρχία του εκκλησιαστικού χορού. Ειδικότερα, οι συγκεκριμένες ειδικές γνώσεις αναφέρονται στο σύστημα των οκτώ ήχων και την οκτάηχη ταξινόμηση και κωδικοποίηση ολόκληρου του μουσικού ρεπερτορίου. Τα τεχνικά αυτά θέματα αφορούν σε οκτώ ανεξάρτητα μεταξύ τους μελικά πρότυπα, τα οποία ακολουθούν συγκεκριμένους τεχνικούς και θεωρητικούς κανόνες. Η τυποποίηση αυτή με ορισμένες και εξειδικευμένες πρακτικές εφαρμογές διαμορφώνει ιδιαίτερες μελωδικές εικόνες, που χαρακτηρίζουν αποκλειστικά και μόνο το ύφος, το ήθος και τη μορφολογία του μέλους. Ωστόσο, κάθε ένα από τα οκτώ μελικά πρότυπα σχηματίζει σειρές ολόκληρες μελωδικών τραγουδιτικών μοντέλων, τα τροπάρια, παράλληλα με τις βιβλικές και άλλες εξωβιβλικές ωδές. Σε πολλές εκατοντάδες προσμετρώνται οι πρωτότυπες αυτές συνθέσεις των εκκλησιαστικών μελωδών, οι οποίες τόσο ως προς τη μουσική, όσο και την ποίηση εκφράζονται με εξαιρετικά λιτά μέσα, αλλά με ασυνήθη και απαραίτητη δύναμη. Τα χαρακτηριστικά αυτά γνωρίσματα με τις συχνές και πυκνές επαναλήψεις των μελωδιών στις εορτές και τελετουργίες του εκκλησιαστικού έτους συγκροτούν τις πιο βάσιμες και αποτελεσματικές γνώσεις και πρακτικές που εξασφαλίζουν την αποστήθιση και τη διάσωσή τους. Αναμφίβολα, η προφορική παράδοση στην ψαλτική, όπως και σε άλλες μουσικές παραδόσεις, συμβάλλει καθοριστικά στο παιδαγωγικό της έργο. Από την άλλη πλευρά η γραπτή παράδοση φαίνεται πως αποτελεί πλέον αδήριτη ανάγκη, που καλύπτεται με μεγάλη καθυστέρηση κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο, με ένα αρχαϊκό τύπο σημειογραφίας περιορισμένων δυνατοτήτων, αλλά με προοπτικές εξέλιξης. Έτσι, με τις μεταγενέστερες σημειογραφίες, αλλά και τις θεωρητικές και πρακτικές πραγματείες οι γνώσεις της ψαλτικής διευρύνονται δημιουργώντας ένα υψηλού επιπέδου αυτόνομο μουσικό πολιτισμό. Χιλιάδες πλέον μουσικά χειρόγραφα και έντυπες εκδόσεις της Βυζαντινής, μεταβυζαντινής και σύγχρονης εποχής καταγράφουν τα ψαλμικά, τροπάρια, αλλά και τα μορφικά κλασσικά ψαλτικά μέλη τα οποία, βέβαια, αποτελούν ένα ασφαλή οδηγό μνήμης της προφορικής παράδοσης που φαίνεται ότι ασκεί μέχρι σήμερα καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή της ψαλτικής πράξης.

• Τεχνογνωσία που συνδέεται με τα παραδοσιακά μουσικά και ποιητικά σχήματα Η ψαλτική είναι μια ζωντανή τέχνη. Έτσι η πρακτική εφαρμογή της υφίσταται συγκεκριμένες εξελίξεις και προσαρμογές, δεδομένου ότι ως λόγια παράδοση συνδέεται με διαχρονικά αλλά και μεταβαλλόμενα μουσικά και ποιητικά πρότυπα, μία σύζευξη, δηλαδή, στοιχείων πολλαπλών εμπλουτισμών. Έτσι, η τεχνογνωσία που αναπτύσσεται στο χώρο αυτό ανιχνεύεται με την προσέγγιση συγκεκριμένων κριτηρίων και με βάση τις εκάστοτε διαμορφούμενες ιστορικές αναγκαιότητες. Από τις σημαντικότερες, ωστόσο, παραμέτρους μιας συνολικής εικόνας της τεχνογνωσίας, που συνδέεται με το ευρύ πεδίο των ειδικών γνώσεων, αφορά στις συγκεκριμένες ειδικότητες που διαμορφώνουν το συνολικό έργο της ψαλτικής. Ειδικότερα, η ψαλτική είναι αποκλειστικά χορική τέχνη, η οποία διαμορφώνεται στις ιερές ακολουθίες και τελετές των Ναών στο πλαίσιο μουσικών χορών: Τον Α΄, τον Β΄ (Δεξιός-Αριστερός) και το χορό του Ιερού Βήματος. Ολόκληρο το έργο κατευθύνεται από τον κορυφαίο του Α΄ Χορού, τον Πρωτοψάλτη, που επιλέγει και συντονίζει ολόκληρη τη μουσική εξέλιξη. Το κύριο ρεπερτόριο διαμοιράζεται στους δύο χορούς. Ο χορός του Ιερού Βήματος παρεμβαίνει σε τακτές περιπτώσεις εκφωνητικά και ψαλτικά. Οι επιμέρους παραπάνω παρεμβάσεις των τριών μουσικών χορών, καθώς επίσης ολόκληρη η εξέλιξη των ιερών ακολουθιών καταγράφεται λεπτομερώς στις ειδικές εκδόσεις του λειτουργικού Τυπικού. Συμπερασματικά, οι πολύπλοκες γνώσεις και τεχνικές της ψαλτικής, κυρίως δε του μουσικού ρεπερτορίου, εμποδώνονται στις εκκλησιαστικές τελετουργίες και μεταδίδονται προφορικά κυρίως από τον Πρωτοψάλτη που αποκαλείται από τους μαθητευόμενους χορωδούς Δάσκαλος. Κάθε Δάσκαλος διατηρεί τις προσωπικές του επιλογές ανάλογα με τις φωνητικές ιδιομορφίες του. Το ύφος, τέλος, ο χαρακτήρας, η μορφολογία και η ιεροπρέπεια της ψαλτικής συνιστούν τα βασικά γνωρίσματά της, που επηρεάζουν άμεσα την τεχνογνωσία, τις θεωρητικές και πρακτικές ρυθμίσεις της. Με αυτά τα δεδομένα η μαθητεία στους εκκλησιαστικούς χορούς αποτελεί το μόνο διαβαθμισμένο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών που αποκτά, σύμφωνα με την Πατριαρχική παράδοση, για τις μεγαλύτερες βαθμίδες υπηρεσίας του Λαμπαδαρίου και του Πρωτοψάλτου θητεία περίπου τριών δεκαετιών με έναρξη το δέκατο ή δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας για τη θέση του Κανονάρχου. Τόπος Τα μεγάλα κέντρα της Ορθοδοξίας: Πατριαρχικός Ναός Κωνσταντινουπόλεως, τα καθολικά των Ιερών Ναών Αγίου Όρους, Μητροπολιτικός Ναός Αθηνών, Ναοί άλλων Μητροπόλεων, Ενοριών και Μονών Ελλάδας, Κύπρου. Λέξεις - κλειδιά: Ψαλτική τέχνη, Ψαλτική, Παπαδική Τέχνη, Ψαλμωδία, Πρωτοψάλτης, Λαμπαδάριος, Δομέστικος, Καλοφωνία, Μελουργία, Χορός, Βυζαντινή μουσική, Τυπικά, Αναστασιμάτριο, Δοξαστάριο, Ειρμολόγιο.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ 2017»

Αγαπητοί φίλοι,

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος για την υποβολή αιτήματος προκειμένου η Ψαλτική Τέχνη να αναγνωριστεί διεθνώς και να συμπεριληφθεί στον ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟ Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO εγκαινιάζεται φέτος το φεστιβάλ «ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ 2017», το οποίο θα πραγματοποιηθεί στο ΘΕΑΤΡΟ ΠΟΛΙΤΩΝ, από την 1^η μέχρι την 5^η Νοεμβρίου, στο Περιστέρι. Η διοργάνωση τελεί υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Αττικής, της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στόχος της Κοσμητείας της ΟΜΣΙΕ είναι η προβολή της αξίας της Ψαλτικής Τέχνης μέσω της ανάδειξης του έργου των Βυζαντινών Χορωδιών αλλά και των Ψαλτών από την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ελληνική διασπορά, συμπαραγωγών με διεθνή καλλιτεχνικά σχήματα αλλά και με τους Συλλόγους Ιεροσαλτών – Μελών της Ομοσπονδίας. Για πρώτη φορά, η Δυτική Αττική φιλοξενεί παρόμοιο γεγονός το οποίο συνοδεύεται και με διοργάνωση παράλληλων εκπαιδευτικών δράσεων.

Όραμα της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος αποτελεί η νομική κατοχύρωση του Ιεροσαλτικού λειτουργήματος. Η ψαλτική κοινότητα αν και προσφέρει επί αιώνες σημαντικές υπηρεσίες στον Ελληνισμό δεν κατέχει την προβλεπόμενη θέση που της αρμόζει. Βασικός μοχλός προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί ο στόχος, η ψαλτική τέχνη να αποτελέσει το δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, ως μία μορφή πανανθρώπινης καλλιτεχνικής και μορφωτικής αξίας.

Αποστολή και Στόχοι του Φεστιβάλ

Αποστολή του φεστιβάλ είναι η διάχυση των αρχών, των γνώσεων και της καλλιτεχνικής αξίας της ψαλτικής κοινότητας σε όσο το δυνατό ευρύτερο κοινωνικό φάσμα, που να απλώνεται σε όλες τις ηλικίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιδιωκόμενος στόχος είναι η εμπέδωση της αξίας της Ψαλτικής Τέχνης για τον άνθρωπο και η συνεπακόλουθη υποχρέωση της πολιτείας και των θεσμών να την αναγνωρίσουν ως κορυφαία πνευματική παρακαταθήκη. Ενδεικτικοί στόχοι του Φεστιβάλ είναι:

- Η δημιουργική συνύπαρξη της εκκλησιαστικής βυζαντινής μουσικής και της κοσμικής βυζαντινής μουσικής.
- Η εμπέδωση κλίματος ενότητας μέσα στην ψαλτική κοινότητα δια της συλλογικής δράσης και της αναγνώρισης της προσφοράς των πρωτεργατών της με σχετικές βραβεύσεις.
- Η προβολή της ψαλτικής τέχνης με ορθό τρόπο και η ενθάρρυνση νέων να την προσεγγίσουν
- Η ανάδειξη της σημασίας της ψαλτικής τέχνης στη χριστιανική λατρεία και η εμπάθυση των σχέσεων της Ομοσπονδίας με την εκκλησιαστική κοινότητα .
- Η ανάδειξη της κοινότητας των ψαλτών και η ανάπτυξη ενός γόνιμου διαλόγου μεταξύ τους, ώστε να βελτιωθεί η συλλογική τους εικόνα και να ενισχυθεί η προσπάθειά τους για την επίλυση των θεσμικών αιτημάτων .
- Η επικοινωνία με τους φορείς και θεσμικούς παράγοντες της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO με σκοπό την ενίσχυση της υποψηφιότητας της Ψαλτικής Τέχνης στον Διεθνή Κατάλογο.

Χαραλάμης Συμεωνίδης
Κοσμήτωρ της ΟΜΣΙΕ
Πρωτοψάλτης - Καθηγητής Μουσικής

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Αγαπητοί φίλοι,

Στις γιορτές των αρχαίων Σπαρτιατών υπήρχαν τρεις χοροί αντίστοιχοι με τις τρεις ηλικίες του ανθρώπου. Πρώτα άρχιζε ο χορός των γερόντων που τραγουδούσε: «**ΑΜΕΣ ΠΟΚ ΕΙΜΕΣ ΑΛΚΙΜΟΙ ΝΕΑΝΙΕΣ**», δηλαδή, κάποτε είμαστε εμείς δυνατοί νέοι. Κατόπιν τραγουδούσαν οι ενήλικοι μαχητές: «**ΑΜΕΣ ΔΕ Γ'ΕΙΜΕΣ ΕΙ ΔΕ ΛΗΣ ΠΕΙΡΑΝ ΛΑΒΕ**», δηλαδή, εμείς είμαστε τώρα (δυνατοί) και αν θέλεις έλα να δοκιμάσεις. Τέλος τραγουδούσαν τα παιδιά, οι μελλοντικοί Σπαρτιάτες στρατιώτες: «**ΑΜΕΣ ΔΕ ΓΕΣΟΜΕΘΑ ΠΟΛΛΩ ΚΑΡΡΟΝΕΣ**», δηλαδή, Υποσχόμαστε να κάνουμε περισσότερα από σας...

Το Φεστιβάλ «**ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ 2017**» σχεδιάστηκε με ιδιαίτερη επιμέλεια και αγάπη για να μεταφέρει παντού τα μηνύματα και τις αξίες της Ψαλτικής Τέχνης, ως μιας ιδιαίτερα σημαντικής και ιστορικής πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Στο Πρόγραμμα που ακολουθεί μπορεί κανείς να δει και τις τρεις πτυχές της ιστορίας του Χορού των αρχαίων Σπαρτιατών. Τιμούμε τους παλαιούς, δείχνουμε την αποφασιστικότητά μας να πάμε τα πράγματα ένα βήμα πιο πέρα σαν σύγχρονοι εκπρόσωποι της τέχνης μας και ανοίγουμε το δρόμο ώστε και η νέα γενιά των ψαλτών που θα μας διαδεχθεί σε λίγα χρόνια να βρει το χώρο της ψαλτικής τέχνης ακμάζοντα, ώστε να είναι σε θέση να τον εξελίξουν ακόμα περισσότερο.

Πέντε μέρες, πέντε μεγάλα γεγονότα:

- Η έναρξη της διεθνούς καμπάνιας – πρωτοβουλίας της ΟΜΣΙΕ για την διεθνή αναγνώριση της ψαλτικής
- Η εκδήλωση για τα 150 χρόνια από τη γέννηση του Αγίου Χρυσόστομου, του μαρτυρικού Επισκόπου Σμύρνης που σφαιρίστηκε αφήνοντας ανεξίτηλο το ιστορικό και θρησκευτικό του αποτύπωμα στην παγκόσμια ιστορία με τη βράβευση των μουσικολογιστών κληρικών μας,
- Το Ιωβηλαίο του τελευταίου των «μεγάλων» της Ψαλτικής, του πολίου Άρχοντα κυρ Χαρίλαου Ταλιαδώρου, που στα 91 του χρόνια εξακολουθεί να ακτινοβολεί και να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της Ιεροσαλτικής Τάξης,
- Το Μουσικο-φιλολογικό Μνημόσυνο στον τιτάνα της Ψαλτικής, Άρχοντα Πρωτοψάλτης της ΜΤΧΕ Θρασύβουλο Στανίτσα, του οποίου η κάθοδος στην πόλη των Αθηνών άλλαξε ανεπιστρεπτή την ιεροσαλτική της ταυτότητα
- Τέλος, η μεγάλη γιορτή της λόγιας μουσικής της Πόλης, της οποίας τη μεγάλη καλλιτεχνική αξία οφείλουμε να καταδείξουμε και να αποκαταστήσουμε την ιστορική αλήθεια της καταγωγής της, διότι πρόκειται περί Ελληνικής μουσικής, έργο των Ρωμιών Συνθετών της Κωνσταντινούπολης.

Κάθε αρχή και δύσκολη... Πιστεύουμε όμως στην αγάπη του κόσμου για την ψαλτική που την βιώνουμε καθημερινά στις σχέσεις μας με τον πιστό λαό του Θεού, που σιγοψάλλει κοντά μας, συγκινείται και δακρύζει, προσεύχεται σε οραματίζεται ένα καλύτερο αύριο.

Σας περιμένουμε με αγάπη. Καλή ακρόαση!

Γρηγόρης Νταραβάνογλου
Καλλιτεχνικός Διευθυντής Φεστιβάλ
Πρωτοψάλτης, Άρχων Μαΐστωρ της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας

Πρώτη Ημέρα: Τετάρτη 1^η Νοεμβρίου 2017

Ειδική Εκδήλωση παρουσίασης της πρωτοβουλίας της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροψαλτών Ελλάδος για την διεθνή αναγνώριση της Ψαλτικής Τέχνης

Η Σύμβαση για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO (2003) κομίζει μια νέα αντίληψη για την πολιτιστική κληρονομιά, καθώς πλέον το επίκεντρο της προσοχής στρέφεται στις πολιτισμικές εκφάνσεις που δεν έχουν απτή, υλική διάσταση. Έτσι, πίσω από τον καινούργιο αυτό όρο, άυλη πολιτιστική κληρονομιά, αποκαλύπτεται ο πολιτισμός των απλών ανθρώπων, ο πολιτισμός της καθημερινότητας: εθμικές επιτελέσεις, γνώσεις, πρακτικές, παραδόσεις που συχνά είναι πολύ βαθιά ριζωμένες στον χρόνο, καθορίζοντας όμως ακόμα και σήμερα τη συλλογική μας μνήμη και ταυτότητα, την ατομική και συλλογική μας αυτογνωσία.

Η Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροψαλτών Ελλάδος εγκαινιάζει την επίσημη συνεργασία της με τη Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, υπηρεσίας αρμόδιας για την εφαρμογή της Σύμβασης στην Ελλάδα, συμβάλλοντας στη συστηματική ενημέρωση του ευρύτερου κοινού της Ψαλτικής Τέχνης για τη Σύμβαση και τις δυνατότητες που παρέχει.

Εκπροσωπώντας την μεγαλύτερη κοινότητα φορέων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ελλάδα (και μια από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως), την ψαλτική κοινότητα, δίνουμε έμφαση στη συνδρομή των ειδικών, ώστε να καταγράψουμε και κυρίως να διαφυλάξουμε και να αναδείξουμε τον συγκλονιστικό πλούτο της Βυζαντινής μουσικής και της Ψαλτικής Τέχνης, που αποτελούν ζωντανές και παλλόμενες άυλες πολιτιστικές παραδόσεις της πατρίδας μας, αλλά και ολόκληρης της οικουμένης.

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει:

Ομιλία κας Σταυρούλας Φωτοπούλου, Διευθύντριας Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Χορωδία Συνδέσμου Ιεροψαλτών Αργολίδας «ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΑΥΠΛΙΩΤΗΣ», υπό τη Διεύθυνση του κ. Γρηγορίου Νταραβάνογλου, Άρχοντος Μαΐστορος της ΜΤΧΕ
Χορωδία Συνδέσμου Ιεροψαλτών Βόλου «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΗΣ», υπό τη Διεύθυνση των Πρωτοψάλτου κ. Ευστάθιου Γραμμένου (Προέδρου) και Δημητρίου Κατσικλή

Πρώτη Ημέρα: Τετάρτη 1^η Νοεμβρίου 2017

*Χορωδία Συνδέσμου Ιεροψαλτών Αργολίδας «ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΑΥΠΛΙΩΤΗΣ»,
υπό τη Διεύθυνση του κ. Γρηγορίου Νταραβάνογλου, Άρχοντος Μαΐστορος της ΜΤΧΕ*

Η χορωδία του Συνδέσμου Ιεροψαλτών Αργολίδας, που φέρει το όνομα του Συνδέσμου «ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΑΥΠΛΙΩΤΗΣ» συγκροτήθηκε το έτος 1979, όταν ιδρύθηκε και ο Σύνδεσμος Ιεροψαλτών Αργολίδας από τον τότε πρωτοψάλτη του Ιερού Ναού Αγίου Πέτρου Άργους κ. Αλέξανδρο Μπιτζή. Η Χορωδία πραγματοποιεί πολλές συναυλίες Βυζαντινής μουσικής και διάφορες μουσικολογικές εκδηλώσεις, με μεγάλη επιτυχία, ενώ συχνά ψάλλει σε πανηγύρεις ιερών ναών του νομού Αργολίδας. Εκτός των συχνών εμφανίσεών της σε τοπικούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, όπου παρουσιάζει ύμνους Χριστουγέννων, Θεοφανείων, Μεγάλης Εβδομάδας, Τριωδίου, Αναστάσεως και Πεντηκοσταρίου, η Χορωδία έχει εμφανισθεί στην κρατική τηλεόραση ΕΡΤ-2. Αξιόλογη και βραβευμένη υπήρξε η παρουσία της, το 1993 και το 1995, στα φεστιβάλ Βυζαντινών χορωδιών που οργάνωνε ο Σύλλογος Φίλων Βυζαντινής Μουσικής Αθηνών, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, στην αίθουσα του κινηματοθεάτρου «ΠΑΛΛΑΣ» των Αθηνών. Συχνά προσκαλείται σε τοπικά Φεστιβάλ Βυζαντινής και παραδοσιακής μουσικής ανά την Ελλάδα. Τη χορωδία διύθυνε από το έτος 1992 μέχρι το 2017 ο καθηγητής φιλόλογος, Θεολόγος και μουσικολόγος κ. Γεώργιος Καραγιάννης. Στη σημερινή εκδήλωση τη χορωδία θα διευθύνει ο Άρχων Μαΐστωρ της Μ.Τ. Χ.Ε. κ. Γρηγόρης Νταραβάνογλου.

*Χορωδία Συλλόγου Ιεροψαλτών Βόλου «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΗΣ»,
υπό τη Διεύθυνση των Πρωτοψάλτου κ. Ευστάθιου Γραμμένου (Προέδρου) και Δημητρίου Κατσικλή*

Ο Σύνδεσμος Ιεροψαλτών Βόλου «Ιωάννης ο Κουκουζέλης» ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1975 με πρωτοργάτη και οραματιστή τον Καθηγητή και Πρωτοψάλτη (†) ΜΑΝΩΛΗ ΧΑΤΖΗΜΑΡΚΟ. Μεταξύ των άλλων σημαντικών δράσεών του σημαντική θέση κατέχει η διοργάνωση δεκαεξί συναντήσεων Βυζαντινών Χορωδιών στην πόλη του Βόλου, με χορωδίες από όλη την Ελλάδα, καθώς και συναυλίες με σκοπό την βράβευση Μεγάλων Πρωτοψαλτών, όπως των Μ. Χατζημάρκου, Αθ. Καραμάνη, Στέφ. Δόντσιου, Ζαχ. Πασχαλίδη, Κυρ. Αργυρόπουλου, Κυρ. Νικολέρη, Γρ. Στάθη, Λ. Αστέρη. Από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα η Χορωδία του Συνδέσμου, εμφανίστηκε σε πολλές πόλεις της Ελλάδος και του εξωτερικού πάντα με διακρίσεις, όπως Αθήνα «Ηρώδειο», Θεσσαλονίκη «Δημήτρια», Βέροια «Παύλεια», Κοζάνη, Φλώρινα, Λειβαδιά, Λάρισα, Τρίκαλα, Ιωάννινα, Γερμανία, Σερβία, καθώς και στην δημόσια τηλεόραση.

Δεύτερη Ημέρα Πέμπτη 2 Νοεμβρίου 2017:

ΠΡΩΙ:

Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα: "Η διδασκαλία της Ψαλτικής Τέχνης στις μικρές ηλικίες".

Βράβευση μουσικολογιστών κληρικών π. Ειρηναίου Νάκου, π. Γρηγορίου Καραλή, π. Θεολόγο Γρύλλη και π. Λάμπρο Ανδρεάκη.

ΑΠΟΓΕΥΜΑ:

Αφιέρωμα στα 150 χρόνια από τη γέννηση του Αγίου Χρυσόστομου Σμύρνης. Βράβευση Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου και των μουσικολογιστών κληρικών π. Σεραφείμ Φαράσσογλου, π. Χρήστου Κυριακόπουλου, π. Χρήστου Χριστοδούλου και π. Παναγιώτου Ιωακείμ.

Ο εθνομάρτυρας Χρυσόστομος Καλαφάτης, γεννήθηκε στην Τριγλία της Προποντίδας το 1867 μ.Χ. Σπούδασε στη θεολογική Σχολή Χάλκης (1884 - 1891 μ.Χ.) και υπηρέτησε ως αρχιδιάκονος του μητροπολίτη Μυτιλήνης Κωνσταντίνου Βαλιάδη, ο οποίος αναδείχθηκε Οικουμενικός Πατριάρχης ως Κωνσταντίνος Ε' (1897 μ.Χ.). Χρημάτισε πρωτοσύγκελος της Μεγάλης Εκκλησίας και το 1902 μ.Χ. χειροτονήθηκε από τον Πατριάρχη Ιωακείμ Γ' μητροπολίτης Δράμας (1902 - 1910 μ.Χ.). Οι αγώνες του εναντίον της βουλγαρικής προπαγάνδας και για την τόνωση του εθνικού φρονήματος ενόχλησαν πολλές φορές την

Υψηλή Πύλη, η οποία αξίωνε σε διάφορες περιόδους από το Πατριαρχείο την ανάκληση του. Στην Μητρόπολη Σμύρνης συνέχισε τους εθνικούς του αγώνες, εκτοπίστηκε από τις Τουρκικές αρχές και επέστρεψε μετά την ανακωχή του Μούνδρου (1918 μ.Χ.). Κατά την περίοδο της ελληνικής διοίκησης της Σμύρνης (1919 - 1922 μ.Χ.), λειτουργούσε ως αναμφισβήτητος εθνάρχης του μικρασιατικού Ελληνισμού και ως ο εμπνευσμένος ηγέτης της «Μικρασιατικής Άμυνας» για την δημιουργία αυτόνομου κράτους σε περίπτωση ήττας του ελληνικού στρατού. Η κατάρρευση όμως του μικρασιατικού μετώπου (Αύγουστος 1922 μ.Χ.) απογοήτευσε τον μεγαλόπνοο μητροπολίτη, ο οποίος αποδοκίμασε τα σχέδια των Μεγάλων Δυνάμεων για την απομάκρυνση του ελληνικού στοιχείου από την Μικρά Ασία. Η εισβολή των Τούρκων στην Σμύρνη υπήρξε η δοκιμασία των εθνικών του οραμάτων. Αρνήθηκε να εγκαταλείψει τον λαό του, παρά την πίεση των προξένων της Αγγλίας και της Γαλλίας. Στις 27 Αυγούστου 1922 μ.Χ. συνελήφθη, μετά το τέλος της θείας Λειτουργίας στο ναό της Αγίας Φωτεινής, και παραδόθηκε στον εξαγριωμένο τουρκικό όχλο. Έπειτα από φρικτά βασανιστήρια βρήκε μαρτυρικό θάνατο. Ο εκφραστής των εθνικών πόθων κατέστη πλέον το σύμβολο των τραγικών πεπραγμένων του Γένους.

Χορωδία Συνδέσμου Ιεροσαλτών Φιθιώτιδος, Υπό τη διεύθυνση του κ. Ανδρέα Ιωακείμ

Ο Σύνδεσμος Ιεροσαλτών Ι.Μ. Φιθιώτιδας "Νικόλαος Δοχειαρίτης" έχει έδρα τη Λαμία και διοικείται από επταμελές Δ.Σ. του οποίου η θητεία διαρκεί τρία (3) έτη. Πρόεδρος του σημερινού Δ.Σ. είναι ο Γεώργιος Παλιούρας. Ο Ανδρέας Ιωακείμ γεννήθηκε στην Καλλονή της Λέσβου το 1978. Από μικρή ηλικία μαθήτευσε στην Βυζαντινή, Παραδοσιακή και Ευρωπαϊκή μουσική κοντά στον πατέρα του ιερέα Παναγιώτη Ιωακείμ. Είναι απόφοιτος του τμήματος Φ. Π. Ψ. της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, απόφοιτος στο μεταπτυχιακό τμήμα Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης της Θεολογικής

Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και διδάκτορας στο ίδιο τμήμα. Κατά τα έτη 2000-2005 συνεργάστηκε με την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών συμμετέχοντας ως μονωδός στο συμφωνικό έργο «ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ» του Γ. Βούκανου στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών αλλά και σε υπόλοιπα συμφωνικά έργα και πολιτιστικές εκδηλώσεις σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Από το 2010 διευθύνει τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Ι. Μ. Φιθιώτιδας, ενώ από το 2015 έχει την τιμή να διευθύνει τη χορωδία του Συνδέσμου Ιεροσαλτών Φιθιώτιδας.

Δεύτερη Ημέρα Πέμπτη 2 Νοεμβρίου 2017:

Χορωδία Σωματείου Ιεροσαλτών Κορινθίας «Κυριακός ο Υμνογράφος», Υπό τη διεύθυνση του κ. Αναστασίου Γκιούλη

Η Χορωδία του Σωματείου Ιεροσαλτών Κορινθίας «Κυριακός ο Υμνογράφος» ιδρύθηκε το έτος 1992 κατόπιν αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως και με πρωτοβουλία του καθηγητή Βυζαντινής Μουσικής κ. Δημητρίου Ξύδη, ο οποίος διετέλεσε χοράρχης για εννέα έτη (1992-2001). Από τον Ιούλιο 2001 έως τον Αύγουστο 2013 χοράρχης διετέλεσε ο καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής κ. Λεωνίδας Καρασταμάτης. Στην πολύχρονη συλλογική της πορεία η Χορωδία Ιεροσαλτών Κορινθίας έχει παρουσιάσει λαμπρές εμφανίσεις, από τις οποίες αναφέρουμε τις

πιο σημαντικές: Την περιοδεία στην Ιταλία, το Δεκέμβριο του 1995, στις πόλεις Αβελίνο και Νάπολι, όπου πραγματοποίησε τρεις επιτυχείς συναυλίες και έψαλλε τον Όρθρο και τη Θεία Λειτουργία στον Ορθόδοξο Ελληνικό Ναό αγίων Πέτρου και Παύλου στη Νάπολη. Τη διαρκή συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Κορίνθου, στο πλαίσιο της οποίας, εκτός από τις καθιερωμένες Συναυλίες τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, σημαντική είναι η ετήσια παρουσία της από το 2014, στις 28η Ιουνίου, στον Συνοδικό Εσπερινό της εορτής του Αποστόλου Παύλου στην Κόρινθο και η συνδιοργάνωση του Φεστιβάλ Βυζαντινών Χορωδιών που διοργανώνεται παράλληλα. Τη συμμετοχή της, τον Οκτώβριο του 2015, στις εκδηλώσεις του ΣΤ Διεθνούς Συνεδρίου Μουσικολογίας του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας σε συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 2016 χορωδία εξέδωσε τον πρώτο της ψηφιακό δίσκο με ύμνους της Μεγάλης Εβδομάδος. Η σαρανταμελής Χορωδία του Συλλόγου Ιεροσαλτών Κορινθίας απαρτίζεται από Πρωτοψάλτες και Λαμπαδάριους Ιερών Ναών της Κορινθίας καθώς επίσης και από μαθητές της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής «Άγιος Λεωνίδης» της Ιεράς Μητροπόλεως Κορίνθου. Από το 2013 διευθυντής της χορωδίας είναι ο κ. Αναστάσιος Γκιούλης, καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής και πρωτοψάλτης του Καθεδρικού Ιερού Ναού Αποστόλου Παύλου Κορίνθου.

Τρίτη Ημέρα: Παρασκευή 3 Νοεμβρίου 2017

Τιμητική Εκδήλωση - Βράβευση κ. ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΑΛΙΑΔΩΡΟΥ, Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως - Πρώην Προέδρου της Ομοσπονδίας

Γεννήθηκε (1926) στη Θεσσαλονίκη (η καταγωγή του είναι από την Κόνιτσα της Ηπείρου). Πτυχιούχος Νομικών και Οικονομικών Επιστημών. Μαθητής του πρωτοψάλτη Χριστόφορου Κουτσουράδη και απόφοιτος της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής του Εθνικού Ωδείου Αθηνών. Καθοριστική, για την ψαλτική του εξέλιξη, υπήρξε η συνάντησή του στη Θεσσαλονίκη (1945) με τον Άρχοντα πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Κωνσταντίνο Πρίγγο. Ψάλτης, από νεαρή ηλικία, σε γνωστούς ναούς της Θεσσαλονίκης: Αγ. Θεράποντα Κάτω Τούμπας (1942-1944), Αγ. Φανουρίου και Τιμίου Προδρόμου (1944-1952) και, περίπου εξηνταπέντε χρόνια, πρωτοψάλτης στον Καθεδρικό Ναό της του Θεού Σοφίας (1952-έως σήμερα 2017). Φέρει το οφίκιο του "Άρχοντας Πρωτοψάλτου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως". Έχει διδάξει τη Βυζαντινή Μουσική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1964-1967), στο Μακεδονικό Ωδείο και στη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης. Από τους

πιο γνωστούς, και πιο δραστήριους, σύγχρονους ψάλτες του Ελλαδικού χώρου (με πλουσιότατη ψαλτική δράση στο Εσωτερικό και Εξωτερικό).

Ιδιαίτερα χαρακτηριστική παρουσιάζεται η σύγχρονη συνθετική - εκδοτική του δραστηριότητα. Τα σπουδαιότερα από τα έργα του που έχουν εκδοθεί είναι: το "Πρότυπον Αναστασιματάριον", η "Επίτομος Λειτουργία", το "Νέο Ειρμολόγιο Καταβασίων του όλου Ενιαυτού Αργό και Σύντομο", το "Τριώδιον περιέχον Δοξαστικά και Ιδιόμελα της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής", "Η Αγία και Μεγάλη Εβδομάς" και "Ο Ακάθιστος Ύμνος". Πλουσιότατη παρουσιάζεται επίσης και η δίσκο-κασετογραφική του δραστηριότητα.

Ο Άρχων Χαρίλαος Ταλιαδώρος παραμένει ένας από τους πιο ενεργούς ιδιοπρόσωπους σύγχρονους ψάλτες του καθαυτού Ελλαδικού, και ειδικότερα του Βορειο-Ελλαδικού χώρου στα 91 του χρόνια.

Συμμετέχει:

Η Χορωδία του Σωματείου Ιεροψαλτών Θεσσαλονίκης «ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ»

Τέταρτη Ημέρα: Σάββατο 4 Οκτωβρίου 2017

Εκδήλωση Μνήμης για τον Θρασύβουλο Στανίτσα, Άρχοντα Πρωτοψάλτη της ΜΤΧΕ. Βράβευση κ. Δημοσθένους Παϊκόπουλου, Κωνσταντίνου Ζόππα, Νικολάου Γιάννου, Ευαγγέλου Μένεγα.

Ο Θρασύβουλος Στανίτσας γεννήθηκε στα Ψωμαθεία της Πόλης, το έτος 1910 (κατ' άλλους 1907). Την πρώτη μουσική του κατάρτιση την πήρε από τον θείο του Δημήτριο Θεραπειανό. Στη συνέχεια μαθήτευσε κοντά στους Μιχαήλ Χατζηθανασίου, Δημήτριο Βουτσινά, Γιάγκο Βασιλειάδη και Ιωάννη Παλάση. Έψαλλε σε διαφόρους ναούς της Πόλης στα Ψωμαθεία, στον Άγιο Μηνά, στην Θεία Ανάληψη, στον Άγιο Κωνσταντίνο, και στο Γαλατά, στον Άγιο Νικόλαο, ως Λαμπαδάριος του Παλάση. Κατά το έτος 1939, όταν ο Λαμπαδάριος Κων. Πρίγγος διαδέχθηκε τον λόγω γήρατος αποχωρήσαντα Πρωτοψάλτη Ιάκωβο Ναυπλιώτη, εκλήθη έξωθεν ως ο καταλληλότερος να αναλάβει από 1ης Μαρτίου του ίδιου έτους την θέση του Άρχοντος. Ο Στανίτσας διετέλεσε Λαμπαδάριος επί μία εικοσαετία απέναντι στον Κων. Πρίγγο και έτσι απορρόφησε όλη την τέχνη και την μαεστρία του. Το 1960, προήχθη από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Αθηνάγορα τον Α', σε Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Η δε χειροθεσία

του έγινε την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως του έτους 1961. Δυστυχώς όμως δεν αξιώθηκε για πολύ να παραμείνει στον Πατριαρχικό Ναό, ως Πρωτοψάλτης, απελαθείς το έτος 1964, λόγω της γνωστής πολιτικής της Τουρκικής Κυβερνήσεως για το Κυπριακό, που απέλασε τότε τριάντα χιλιάδες Έλληνες υπηκόους εγκατεστημένους στην Κωνσταντινούπολη. Στη συνέχεια ήλθε ο Στανίτσας στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε για ένα χρόνο στη Χίο, όπου έψαλλε σχεδόν σε όλο το νησί. Έπειτα φεύγει για δύο μήνες στη Βηρυττό, και από το έτος 1966 διορίζεται πλέον μόνιμα στον Άγιο Δημήτριο Αμπελοκήπων, στην Αθήνα, και δημιουργεί παράδοση μέχρι της συνταξιοδότησής του, το έτος 1981, ενώ εν τω μεταξύ, το έτος 1967, πηγαίνει για τρισημίσις μήνες στην Αμερική. Γενικά δε, έψαλλε περιοδικά σε όλη την Ελληνική Επικράτεια.

Συμμετέχουν: Η Χορωδία «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΨΑΛΤΙΚΗΣ» υπό τη διεύθυνση του Αθανασίου Παϊβανά

Το Εργαστήρι Ψαλτικής ιδρύθηκε το 1998 και έχει έδρα του την Αθήνα. Τα μέλη του έχουν διαφορετικές επαγγελματικές δραστηριότητες (είναι φοιτητές, ελεύθεροι επαγγελματίες, επιχειρηματίες, υπάλληλοι, καθηγητές), έχουν όμως τό ίδιο μεράκι, δηλαδή την αγάπη για την συλλογική μελέτη, καλλιέργεια και διάδοση του πλούτου της Βυζαντινής Μουσικής και της ψαλτικής τέχνης. Οι μουσικές καταβολές του Εργαστηρίου Ψαλτικής προέρχονται άμεσα από την πηγή της Κωνσταντινουπόλεως, από τον Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Θρασύβουλο Στανίτσα, μαθητής του οποίου χρημάτισε επί σειράν ετών ο χοράρχης Αθανάσιος Παϊβανάς. Το Εργαστήρι Ψαλτικής έχει συμμετάσχει σε φεστιβάλ και συναντήσεις ξένων και ελληνικών χορωδιών, σε θεολογικές & επιστημονικές ημερίδες, σε εορταστικές εκδηλώσεις Ιερών Μητροπόλεων, Φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και έχει πραγματοποιήσει πλήθος συναυλιών στην Ελλάδα, και στο εξωτερικό. Στον 8ο Διεθνή Διαγωνισμό Θρησκευτικής Μουσικής (Πρέβεζα 2002) κατέκτησε την πρώτη θέση στην κατηγορία των Βυζαντινών Χορωδιών και το Ειδικό Βραβείο της καλύτερης ελληνικής χορωδίας του 8ου Διεθνούς Διαγωνισμού Θρησκευτικής Μουσικής.

Πέμπτη Ημέρα

Τελετή Λήξης Φεστιβάλ
Ανοιχτός Διάλογος με τους πολίτες

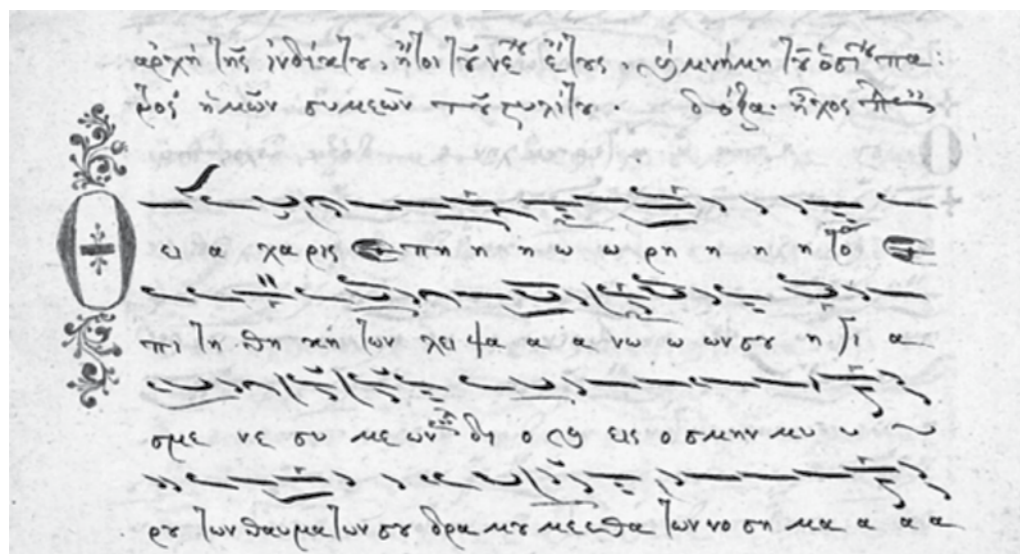

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΜΣΙΕ ενεργοποιήθηκε το άρθρο 2, παρ. ζ του Καταστατικού της που προβλέπει τη σύσταση μόνιμης Χορωδίας της ΟΜΣΙΕ. Στη θέση του Χοράρχου ορίστηκε ομόφωνα ο Άρχων Πρωτοψάλτης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής και Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης κ. Φώτιος Κετσετζής.

Για την εύρυθμη λειτουργία της Χορωδίας ορίστηκε τριμελής Καλλιτεχνική Επιτροπή αποτελούμενη από τους συναδέλφους κ. Νικόλαο Κυδωνιάτη, Αντιπρόεδρο της ΟΜΣΙΕ, κ. Χαραλάμπη Συμεωνίδη, Κοσμήτορα της ΟΜΣΙΕ και κ. Στυλιανό Κοντακιώτη, Πρωτοψάλτη Ευαγγελιστριάς Τήνου.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΟΡΑΡΧΗ:

Ο Φώτιος Κετσετζής γεννήθηκε στη Ξάνθη. Αποφοίτησε από την Εκκλησιαστική Σχολή Ξάνθης, και σπούδασε Βυζαντινή Μουσική δίπλα στους μεγάλους δασκάλους Δημήτριο Σουρλαντζή και Θρασύβουλο Στανίτσα. Υπηρέτησε ως καθηγητής σε λύκεια και σχολές Βυζαντινής Μουσικής και ως πρωτοψάλτης σε πολλές εκκλησίες ανά την Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης του Ιερού Ιδρύματος Μεγαλόχαρης Τήνου. Ως διευθυντής χορωδιών έχει οργανώσει και διευθύνει χορωδιακές ομάδες, όπου και δίδαξε. Έχει δώσει ομιλίες και διαλέξεις, είναι δημιουργός βυζαντινών ύμνων και έχει δισκογραφικό έργο πάνω από 40 ψηφιακούς δίσκους. Από το 1992 υπηρέτησε ως καθηγητής στη Θεολογική Σχολή Τιμίου Σταυρού Βοστώνης, έως και το 2010. Έχει τιμηθεί με πολυάριθμα βραβεία και διακρίσεις, το σημαντικότερο εξ' αυτών το Οφίκιο του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Το 2015 η Θεολογική Σχολή Βοστώνης τον αναγόρευσε στην ύψιστη τιμητική θέση του Ομότιμου καθηγητή της Σχολής αυτής.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

2017-2019

1. Πολίτης Κωνσταντίνος,	Πρόεδρος	(Αθήνα)
2. Κυδωνιάτης Νικόλαος,	Α' Αντιπρόεδρος	(Πάτρα)
3. Χοβαρδός Παναγιώτης,	Β' Αντιπρόεδρος	(Θεσσαλονίκη)
4. Γραμμένος Ευστάθιος,	Γ' Αντιπρόεδρος	(Βόλος)
5. Λιλιόπουλος Κυριάκος (Ακης),	Α' Γεν. Γραμματέας	(Αθήνα)
6. Γιαννακάκης Φώτιος,	Β' Γεν. Γραμματέας	(Καλαμάτα)
7. Καφίρης Γρηγόριος,	Ταμίας	(Αθήνα)
8. Συμεωνίδης Χαραλάμπος,	Κοσμήτωρ	(Αθήνα)
9. Μακρυγιάννης Γεώργιος	Μέλος	(Πάτρα)
10. Μποςίνης Νικόλαος,	Μέλος	(Καλαμάτα)
11. Παπαδημητρίου Νικόλαος	Μέλος	(Πύργος)

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΙΕΡΟΣΑΛΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Ελληνική Υμνογραφία, κατά τον Καθηγητή Γρ. Στάθη, «αποτελεί ένα σύμφυτο και ομοούσιο δίδυμο εκπόρευμα της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας που γεννήθηκε το ίδιο βράδυ με τον Χριστό, εκεί στην Βηθλεέμ της Ιουδαίας, γι αυτό και θεωρείται “αγγελόγονη”. Πρώτοι ψάλτες στην ιστορία είναι οι άγγελοι, και πρώτος στίχος της υμνογραφίας είναι ο ύμνος που έψαλαν, “πλήθος στρατιάς ουρανού”, όταν ευαγγελίστηκαν στους αγραυλούντες ποιμένες την γέννηση του Χριστού, “αίνοντες τόν Θεόν και λέγοντες: Δόξα έν ύψίστοις Θεώ και επί γής εϊρήνη, έν άνθρωποις εύδοκία” (Λουκ. 2, 13-14). Έκτοτε η Ψαλτική Τέχνη παραδίδεται από γενιά σε γενιά σαν “τίμιος” κιτώνας της Υμνογραφίας, και είναι ο παλμός της καρδιάς της Εκκλησίας, κυριολεκτικά η ανάσα της θείας λατρείας».

Μια ανάσα που εδώ και αιώνες προσφέρεται αδιάλειπτα και διαχρονικά από τα χείλη μυριάδων, απ’ αιώνος, ιεροσαλτών. Η ανάγκη συλλογικής οργάνωσης των ιεροσαλτών εμφανίστηκε ήδη από τα πρώτα χρόνια της συστάσεως του νέου Ελληνικού κράτους αλλά έγινε επιτακτική στα τέλη του 19ου αιώνα, εξαιτίας των μεγάλων κοινωνικών αναταράξεων που προκάλεσε η διαμάχη της τοπικής αυτοδιοίκησης με την εκκλησία για το διορισμό των εκκλησιαστικών υπαλλήλων, ψαλτών και νεωκόρων. Το 1909 οι ιεροψάλτες της Αθήνας ίδρυσαν τον πρώτο Σύλλογο Ιεροσαλτών με Πρόεδρο των Πρωτοψάλτη Νικόλαο Κανακάκη, πρακτική που ακολουθήθηκε μέσα στις επόμενες δεκαετίες από τους ψάλτες της Πάτρας, της Θεσσαλονίκης καθώς και πολλών πόλεων της περιφέρειας. Στα τέλη της δεκαετίας του ’70 είχαν δημιουργηθεί ενεργοί Σύλλογοι στις περισσότερες πρωτεύουσες της Ελλάδας με πλούσιο καλλιτεχνικό και πολιτιστικό έργο.

Το 1979, με πρωτοβουλία του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών & Πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου (τότε νέου ακόμα Μητροπολίτου Δημητριάδος), διοργανώθηκε στο Βόλο το Πρώτο Συνέδριο Βυζαντινής Μουσικής με σκοπό να θέσει τις βάσεις για την δημιουργία μιας Ομοσπονδίας με πανελλαδική εμβέλεια, η οποία θα διεκδικούσε την αναγνώριση των ιεροσαλτών ως δημοσίων υπαλλήλων.

Έτσι, λίγους μήνες αργότερα συστήθηκε η Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος (ΟΜ.Σ.Ι.Ε.) και ορίστηκε Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή με Πρόεδρο τον Αθηναίο Πρωτοψάλτη – Ιατρό Ν. Λώλο. Στις επόμενες δεκαετίες περνούν από το τιμόνι της Ομοσπονδίας κορυφαίοι του χώρου όπως οι Μανώλης Χατζημάρκος, Αθανάσιος Καραμάνης, Χαρίλαος Ταλιαδώρος, Χρύσανθος Θεοδοσόπουλος, Ηλίας Γιουρούκος, Χρήστος Χατζηνικολάου, Κωνσταντίνος Ζορμπάς, Πέτρος Μπλάνας και Γεώργιος Ναούμ.

Στην υπερτριακονταετή πορεία της η Ομοσπονδία έχει να επιδείξει μια σειρά αξιόλογων προσπαθειών συνεννόησης με την Διοικούσα Εκκλησία τόσο για την επίλυση των θεσμικών προβλημάτων του χώρου όσο και για την προβολή της βυζαντινής μουσικής στην Ελλάδα και διεθνώς ως μιας μοναδικής εθνικής αλλά και παγκόσμιας πολιτιστικής παρακαταθήκης.

Στην Ομοσπονδία Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος μετέχουν όλοι οι κατά τόπους ενεργοί Σύλλογοι Ιεροσαλτών, 55 τον αριθμό, στους οποίους είναι εγγεγραμμένοι περισσότεροι από 10.000 ενεργοί ιεροψάλτες στην Εκκλησία της Ελλάδος, την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και τις εν Ελλάδι Μητροπόλεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Από το Μάιο του 2017 η εκλογή νέας Διοίκησης με επικεφαλής τον Πρωτοψάλτη και Καθηγητή Κωνσταντίνο Πολίτη φιλοδοξεί να θέσει νέες προοπτικές για την ψαλτική κοινότητα που να αντλούν από την εμπειρία του παρελθόντος, να αφουγκράζονται τις ανάγκες του παρόντος αλλά και να οραματίζονται τις προοπτικές του μέλλοντος.

Στους στόχους της Ομοσπονδίας κυρίαρχη θέση κατέχει η διαρκής προσπάθεια για τη θεσμική θωράκιση του ιεροσαλτικού λειτουργήματος, η ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών για την πρόοδο της βυζαντινής μουσικής καθώς και η δημιουργία δρόμων παραγωγικού διαλόγου με τις άλλες συγγενικές μορφές καλλιτεχνικής δημιουργίας, όπως η παραδοσιακή μουσική.

Μέσα στους τελευταίους πέντε μήνες επιχειρείται μια συνολική ανασυγκρότηση της Ομοσπονδίας με πρωτοβουλίες όπως

- Η αναμόρφωση του Καταστατικού σε συνδυασμό με την εκπόνηση ενός Σύγχρονου Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας που θέτει τις βάσεις για τη σύγχρονη διοικητική οργάνωση της Ομοσπονδίας, προς όφελος των Συλλόγων – Μελών αλλά και της Ιεροσαλτικής κοινότητας,
- Η παροχή ψηφιακής «Ταυτότητας Ιεροψάλτου» σε όλους τους Ψάλτες και τους Φίλους της Ψαλτικής και η δημιουργία και πιλοτική λειτουργία «Ειδικού Μηχανισμού Εθνικής Απογραφής» (ΕΙ.Μ.ΕΘ.Α.) με την οποία ευελπιστούμε να επιτύχουμε την ουσιαστική απογραφή και αξιολόγηση του Ιεροσαλτικού δυναμικού,
- Η σύσταση ενός οργανικά συνδεδεμένου ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ της ΟΜΣΙΕ με σκοπό την συμβολή στην επιστημονική μελέτη της ψαλτικής τέχνης αλλά και η δημιουργία κατάλληλων δομών για την δια βίου μάθηση και κατάρτιση των Ψαλτών
- Η σύσταση οργανικής μόνιμης Χορωδίας της Ομοσπονδίας. Χοράρχης για το έτος 2017-18 ορίστηκε ο διαπρεπής Άρχων Πρωτοψάλτης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής και Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης κ. ΦΩΤΙΟΣ ΚΕΤΣΕΤΖΗΣ
- Η δημιουργία μόνιμου φεστιβαλικού θεσμού με την επωνυμία «ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ» που θα πραγματοποιείται κάθε φθινόπωρο στην Αθήνα και ακολούθως στην περιφέρεια. Σκοπός του η διεθνής προβολή της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής. Καλλιτεχνικός Διευθυντής για το 2017 έχει οριστεί ο διακεκριμένος Άρχων Μαϊστορας της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας κ. ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΤΑΡΑΒΑΝΟΓΛΟΥ και τέλος
- Η ανάληψη διεθνούς πρωτοβουλίας για την εγγραφή της Ψαλτικής Τέχνης στον Διεθνή Κατάλογο Μνημείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και συναφείς επιστημονικούς φορείς. Επικεφαλής της συσταθείσης για το σκοπό αυτό Επιτροπής ορίστηκε ο κ. Φώτιος Γιαννακάκης, Άρχων Πρωτοψάλτης της Αγιοτάτης Αρχιεπισκοπής Κων/πόλεως.

Με αυτές τις δράσεις ευελπιστούμε να υπάρξει η δέουσα συνέχεια και συνέπεια στους καταστατικούς σκοπούς μας και να δοθεί νέα διάσταση στη λειτουργία και στην προσφορά της Ομοσπονδίας τόσο προς την Ιεροσαλτική Κοινότητα και την Εκκλησία όσο και προς την κοινωνία και τον Ελληνισμό.

Διεθνές Φεστιβάλ Ψαλτικής Τέχνης & Βυζαντινής Μουσικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τετάρτη 1 Νοεμβρίου:	<ul style="list-style-type: none"> • 18:00. Προσέλευση Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ • Τελετή Έναρξης, Χαιρετισμοί και Προσφωνήσεις • Α' Μέρος: Χορωδία Συνδέσμου Ιεροψαλτών Αργολίδας, Διευθύνει ο Άρχων Μαΐστωρ της ΜΤΧΕ κ. <i>Γρηγόρης Νταραβάνογλου</i> • Ανάγνωση Ψηφίσματος ΟΜΣΙΕ από τον Άρχοντα Πρωτοψάλτη κ. <i>Φώτιο Γιαννακάκη</i> • Ομιλία: <i>Κα Βίλλυ Φωτοπούλου, Δ/ντρια ΥΠΠΟΑ, «Η Ψαλτική Τέχνη ως Στοιχείο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς»</i> • Β' Μέρος: Χορωδία Συλλόγου Ιεροψαλτών Βόλου Διευθύνουν οι κ. <i>Ευστάθιος Γραμμένος</i> και <i>Δημήτριος Κατσικλής</i>
Πέμπτη 2 Νοεμβρίου	<p>Πρωί 10:00</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιστημονικό Στρογγυλό Τραπέζι με θέμα: “Η διδασκαλία της Ελληνικής μουσικής στις μικρές ηλικίες (ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ)”. • Βράβευση μουσικολογιστών Ιερέων <i>π. Ειρηναίου Νάκου, π. Γρηγορίου Καραλή, π. Θεολόγου Γρύλλη</i> <p>Απόγευμα 19:00</p> <p>Αφιέρωμα για τα 150 χρόνια από τη γέννηση του Εθνομάρτυρα Αγίου Χρυσσοστόμου, Επισκόπου Σμύρνης (†1922) και στην Εκκλησία της Ελλάδος ως θεματοφύλακα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς</p> <ul style="list-style-type: none"> • Α' Μέρος: Χορωδία Ιεροψαλτών Κορίνθου, Διευθύνει ο κ. <i>Αναστάσιος Γκιούλης</i> • Βράβευση Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. <i>ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ</i>. • Ομιλία: <i>Χαραλάμης Συμεωνίδης</i>, Κοσμήτορας της ΟΜΣΙΕ «Η Εκκλησία ως θεματοφύλακας Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της πατρίδας μας». • Βραβεύσεις Μουσικολογιστών Ιερέων, οι οποίοι με το έργο τους συνέβαλαν στην προβολή και προάσπιση της Ψαλτικής Τέχνης (<i>π. Σεραφείμ Φαράσογλου, π. Χρήστος Κυριακόπουλος, π. Χρήστος Χριστοδούλου, π. Λάμπρος Ανδρεάκης και π. Παναγιώτης Ιωακείμ</i>). • Β' Μέρος: Χορωδία Ιεροψαλτών Φθιώτιδος, Διευθύνει ο κ. <i>Ανδρέας Ιωακείμ</i>
Παρασκευή 3 Νοεμβρίου	<p>Μεσημέρι 12:00</p> <p>Γενική Συνέλευση ΟΜΣΙΕ & Κύρωση του Ψηφίσματος προς UNESCO</p> <p>Απόγευμα 19:00</p> <p>Τιμητική Εκδήλωση για τα 90 χρόνια του Χαρίλαου Ταλιαδώρου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχει η Χορωδία Σωματείου Ιεροψαλτών Θεσσαλονίκης «ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ» • Ομιλία: Κωνσταντίνος Πολίτης, Πρόεδρος ΟΜΣΙΕ: “Η εν Ελλάδι ιεροψαλτική κοινότητα στον 20^ο αιώνα. Η ιστορική συνεισφορά του Χαρίλαου Ταλιαδώρου στη διαμόρφωση της σύγχρονης ιεροψαλτικής κοινότητας και οι προβλεπόμενες της στο μέλλον.” • Βράβευση Άρχοντος Πρωτοψάλτου κ. <i>Χαρίλαου Ταλιαδώρου</i>

Σάββατο 4 Νοεμβρίου	<p>Πρωί 7:00</p> <p>Καθεδρικός Ναός Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτη</p> <p>Όρθρος και Θεία Λειτουργία μετά Μνημοσύνου υπέρ των απ' αιώνας Ιεροψαλτών και Διδασκάλων, χοροστατούντος του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών & Πάσης Ελλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ και του Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. <i>ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ</i></p> <p>Πρωτοψαλτεύοντος του κ. <i>Χ. Ταλιαδώρου</i>, Άρχ. Πρωτοψάλτου Αγιωτάτης Αρχιεπ. Κων/πόλεως και της Χορωδίας του Σωματείου Ιεροψαλτών Θεσσαλονίκης</p> <p>Απόγευμα 19:00</p> <p>Τιμητική Εκδήλωση για τη συμπλήρωση 30 ετών από την εκδημία του Θρασύβουλου Στανίτσα, Άρχοντος Πρωτοψάλτου Μ.Τ.Χ.Ε.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχει η Χορωδία «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΨΑΛΤΙΚΗΣ», Διευθύνει ο κ. <i>Αθανάσιος Παϊβανάς</i> • Βράβευση κ. <i>Δημοσθένους Παϊκόπουλου, Κωνσταντίνου Ζόππα, Νικολάου Γιάννου, Ευαγγέλου Μένεγα</i>
Κυριακή 5 Νοεμβρίου	<p>Απόγευμα 19:00</p> <p>Συναυλία Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής με τη συμμετοχή του ΜΙΚΡΟΥ ΧΟΡΟΥ της ΟΜΣΙΕ, υπό τη Διεύθυνση του κ. <i>Φωτίου Κετσετζή</i>, Άρχοντος Πρωτοψάλτου Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βραβεύσεις - Λήξη Φεστιβάλ

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: Καλλιτεχνική Επιτροπή:	Γρηγόρης Νταραβάνογλου, Άρχων Μαΐστωρ ΜΤΧΕ Χάρης Συμεωνίδης, Πρωτοψάλτης, Κοσμήτωρ ΟΜΣΙΕ Φώτιος Γιαννακάκης, Άρχων Πρωτοψάλτης Αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως, Β' Γενικός Γραμματεύς ΟΜΣΙΕ
Οργανωτική Επιτροπή:	Κυριάκος (Άκης) Λιλιόπουλος, Πρωτοψάλτης, Α' Γενικός Γραμματέας Γρηγόριος Καφίρης, Ταμίας ΟΜΣΙΕ Νικόλαος Μποςίνης, Λαμπαδάριος, Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ελένη Σπυράκη, ΜΑ Πολιτιστικής Διαχείρισης Δήμητρα Παναγοπούλου, Παραγωγός πολιτιστικών εκδηλώσεων
Γραμματειακή Υποστήριξη:	Σπύρος Περιβολάρης Ιωάννα Γεωργακοπούλου
Παρουσίαση Τελετής Έναρξης:	Γεώργιος Δεμελής

Πληροφορίες: www.omsie.org - 2103802526